



Naročnina za celo leto K 2.—. — Posamezna številka velja 3 krajcarje. — Naročnina se tudi na pol leta plačuje in se mora poslati v naprej. Cena oznanil je za 1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—, $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—, $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—. — Pri večkratnem oznanilu je cena posebno znižana. — Za oznanila (inserterate) uredništvo in upravnništvo ni odgovorno. — Uredništvo in upravnništvo je v Ptujju v gledališkem posloppju. — Štajerc izhaja vsaki drugi petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. — Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj. — Rokopisi se ne vračajo in se morajo najdalje do ponedeljka pred izdajo dotične številke vpsolati.

Štev. 10.

V Ptujju v nedeljo dne 14. maja 1905.

VI. letnik.

„Ker ljubijo mladino.“

Pohujšanje sicer mora priti, ali vendar gorje tistemu človeku, po katerem pohujšanje pride.
Besede Kristusove.

„Mi gremo naprej mi mladi,“ tako povdarja in vpije skoraj v vsaki številki mariborška klerikalna cunjja prilizovaje se mladeničem slovenskega ljudstva, spodbujajoč jih, naj bi se zjedini, naj bi se združili, naj bi se oklenili njenega gesla. In to se piše pod nadzorstvom, pred očmi gospodov v dolgih črnih suknjah, to se tiska pod uplivom rudečih kolarjev, seveda ker vsi ti gospodje — „ljubijo mladino.“

Oglejmo si danes ljubezen vseh teh gospodov napram naši mladini bolj natanko! Mlad kaplan, kateri je zapustil bogoslovnico, toraj sedel večino svojih dni le v šolskih klopeh, mlad duhovnik, ki pozna svet in življenje le iz knjig, pride na faro. Samo ob sebi je umevno, da ne more uplivati na vse farane v enaki meri, samo ob sebi umevno, da se mu stari, izkušeni možje, stare izkušene gospodinje, ki poznajo svet kot tak, kak je, ne približujejo z istim navdušenjem, kakor neizkušena mladina. Naravno je, da ravno mladino vleče k mlademu duhovniku nekako veselje, rečimo zaupanje.

In to dejstvo porablja višja duhovčina na zvit način v prid klerikalstva! Mlademu kaplanu se stavi kot prva in glavna naloga, pridobiti mladino svoje fare na klerikalno stran! Zato pa opazimo, da začne tak gospodek občevati najprvič z dečki, ki so zapustili šolo, potem z mladeniči, ki še niso bili pri vojakih. Takih, ki so nosili že vojaško suknjo, takih se ne loti. Da si kaplanček zagotovi večji upliv, prigarja mladeničem, naj ustanovijo društvo ali mladeniško zvezo. Ko se je to zgodilo, dosegel je kaplan

že nekaj, toda vsega še seveda nikakor ne. V slogi je moč in vsi kaplani so dobili eno in isto nalogo! Da bi en drugemu lahko pokazali, kar so dosegli, da zjedinijo in si pridobijo še več mladeničev, treba je zborovanja. Dobro, tedaj pa se napove mladeniški shod. To pa seveda v kakem dalnjem kraju, tako, da se ne vrši v bližini starišev. Da se tem zadnjim potrosi še malo več peska v oči, napove se tak shod navadno v takem kraju, kateri slovi kot — božja pot!

In mladeniči korakajo pod vodstvom kaplana ponosno na to „božjo pot“ in zastava vihra pred njimi, vsi pa so okinčani in našemljeni s cvetljicami, na njih prsih svetijo se svetinje. Kaplanček občuje ž njimi prijazno kakor kak tovariš, poje in vriska ž njimi, on, kateri jim lahko odpusti grehe, jim odpre v spovednici vrata nebeška ali pa jih odloči za črni, goreči pekel!

Včasih se potruji „gospod“ kaplan celo tako daleč, da sestavi kak „imeniten govor“, tega se mora eden izmed mladeničev naučiti na pamet in se mora potem ž njim postavljati kot govornik na zborovanju.

Ko pridejo na določen kraj, obišejo vsi ti romarji tako mimogredoč cerkev, potem pa jo zavijejo vsi — v krčmo. In v krčmi se vrši zborovanje! V krčmi je treba denarja!

In to vse prirejajo ti gospodje ker — „ljubijo mladino!“

Seveda jo ljubijo, toda zopet na svoj način. Dragi mladeniči, ali ne vidite kaj hočejo ti gospodje od Vas? V svoje kremplje Vas hočejo dobiti, spraviti Vas hočejo v svoje mreže!

Nikdar in nikdar se Vam ne prilizuje brez namena mladi kaplan, nikdar Vas ne vabi brez vzroka v svoje društvo in ne sili v mladeniško zvezo.

Verjamite nam, ker mi jih poznamo! Povejte nam mladeniči, zakaj ti gospodje ne lovijo odraslih fantov, povejte nam zakaj se hlinijo samo Vam, kateri ste bili primorani ostati vedno doma, Vam, ki še niste videli in skušali sveta?

Mladeniči, pomislite kakega slabega upliva na Vas so taka zborovanja! Marsikateri od Vas ni zahajal v krčmo, dokler ni poznal takih zborovanj, ne, temveč opravil je svojo nedeljsko službo božjo in šel je domov, ker je imel veselje do doma. S takimi zborovanji, s takimi shodi pa se odtujite svojemu domu in to je za Vas bodoče kmete jako nevarno. Na takih shodih se Vam pridiguje in vsiljuje sovražstvo napram drugače mislečim, seznanili ste se s politiko in ta je zopet za kmeta zelo nevarna. Kmečki fant, ki se klati po političnih zborovanjih, kateri je zgubil veselje do svoje domačije, ta ne bode nikdar in nikdar pravi kmet! Še več! Mladeniči, ali niste slišali, da se je vršil pri takih zborovanjih skoraj vsikdar tepež? Tekla je kri pri zborovanjih samih ali pa na potu domu. Mladeniči so se nahujskali na zborovanju proti drugi, toraj nemški narodnosti in ker zastopnikov dotične narodnosti ni bilo navzočih, ugasili so si svojo jezo med seboj — z nožem!

Mladeniči! Glejte, politične hujskače, postopače, pijance, rogovileže, petepuhe, razbojnike hočejo napraviti iz Vas, seveda, ker Vas — ljubijo! Odtegnite se tej ljubezni v Vaš prid in v prid Vaše domačije. Žalibog je prišlo dandanes že tako daleč, da se ta ali drugi mladenič celo v časih pobaha, češ, „dregnil sem ga z nožem“, ali pa „prav pošteno jih je dobil“ nadalje, „kaj mi mar, saj ne bodem na večno sedel, par tednov dobim zapora in reč je končana!“ Taki in enaki izgovori so sad teh klerikalnih zborovanj, sad te farske hujskarije! Fant, ako si koga dregnil z nožem, ako si ga nabil, bodeš zaprt in tega madeža ti ne izbriše in ne izmije nikdar nihče ne celo tvoje življenje ne. Pomisli, da ti ne bode pustila nikdar vest miru, pomisli, „da krivda je največje zlo na zemlji!“

Toraj mladeniči, ne dajte se zvabiti tem klerikalnim hinavcem v njihove mreže, ubogajte raji Vaše stariše, ker ti Vam gotovo ne želijo nikdar nič slabega!

Oglejmo si mladino drugega spola in njene razmere, oglejmo si naše mladenke, naša dekleta!

Da, tudi tem se približujejo mladi kaplani in sicer še bolj, kakor mladeničem, to pa seveda iz posebnih vzrokov. Ker deklet seveda ne morejo odgnati na „romanje“ v tuje kraje, znajo si pomagati drugače. Takoj ustanovijo društvo, deviško društvo in jej dajo po navadi ime: „Družba Marije Device.“ Taka družba pa je vse prej nego družba Marije Device. Družbo navadno ustanovi mlad kaplan! Mlad kaplan in mlada, neizkušena dekleta! In dekleta si morajo kupiti belo obleko, morajo si kupiti rokavice, različne trakove, čevlje iz laka, kakor kake gospice, vse seveda Devici Mariji na čast! Kaplan jih podučuje v petju, v igranju teatra in to pozno v noč, tudi seveda Devici Mariji na čast!

In to vse prirejajo ti gospodje ker — ljubijo ta

deviška dekleta, ker ljubijo to mladino! Da, da, ljubijo zares ti gospodje ta dekleta, ljubijo to mladino, toda ta ljubezen ni tista ljubezen, katero bi jim moral velevati njihov stari, ta ljubezen je čisto druga ljubezen!

Še le pred kratkim smo poročali o nekem mladiku z imenom Šlamberger, ki je služboval v znanem času v Žitalah.

Koliko nesrečnih žrtev „ljubezni“ tega prasca duhovniški obleki napram neizkušanim dekletam vzhujuje na Spodnještajerskem za zgubljeno svojo mladost, dolžnostjo, vzdihuje zastonj! Dekleta, verjamite nam, te družbe niso družega ničesar, kakor družbe napuhane družbe nečimurnosti!

Dekleta, verjamite nam, toda morate nas prazumeti! Nikakor Vam nočemo in ne bodemo svetovati, da ne bi zaupale nobenemu mlademu duhovniku, ne, izjeme so častne, toda tistega, kateri Vas sili na vse kriplje v svoje duštvo, naj bi še imelo tako malo božno ime, tistega se varujte, ker tisti nima najmanj nikdar z Vami dobrih namenov!

Dekleta, obiskujte pridno in rade cerkev in krščanski nauk, po sveti maši in po krščanskem nauku pa idite domov pomagat svoji materi. Dekleta, obiščite se tako, kakor se spodobi za kmečko dekletino, toraj v kmečka oblačila in pomislite, da ne rabite hlevu gospočkih čevljev, da ne rabite v kuhinji poloncih (piskrah) nikdar in nikdar rokavic!

Ako mimate v nedeljo doma zares nobenega opravila, pa vzamite v roke rožni venec ter ga molite, to bode Mariji Devici stokrat bolj všeč, kakor da bi bile v pisane v vsa farska „deviška“ društva. Ako si oddaljena preveč od cerkve, ako ti ni mogoče da bi obiskala svetišče božje, kjer je Kristus sam navzoč, idi tje k vaški kapeli in opravi svojo molitev ali pa moli doma! Saj pravi Kristus sam: „Ako hočeš moliti, podaj se v svojo kamrico!“ Ako bodete tako postopale, potem si bodete ohranile najdragocenejšo kar Vam je podelila ta zemlja, ohranile si bodete duševni mir, ohranile si prekrasno cvetko Vašo nedolžnost! Zastonj je jok in stok, zastonj obupanje, ako je zvenela enkrat ta cvetka, ker nikdar in nikdar več ne ozeleni!

Dekleta, ako se bodete po teh naših navodilih ravnale, potem bodete postale enkrat dobre, poštene kmetice in možje, ki Vas bodejo dobili za žene, dobili bodejo zveste in čiste družice za življenje, dobili prave matere svojih — lastnih otrok!

Dragi stariši! Skoraj povsod na deželi se vidi kako sovraži sin, ki je prevzel posestvo, svojega lastnega očeta, toraj tistega, ki mu je vse pripravil, vse zapustil! Še niti ne gorkega kota mu ne privoščijo v svoji hiši. Kdo je temu kriv? Krivi so temu stariši sami!

Dragi oče, ako pustiš, da zahaja tvoj sin v slabo tovaršijo, ako pustiš, da ga lovè, kakor smo zgoraj opisali, tisti, ki — „ljubijo“ mladeniče, v svoje zanjke, potem si sam kriv, da se ti na tvoje stare dni slabo godi! Mlad gospodar, ki se je klatil kot mladenič po političnih zborovanjih, kateri se je naučil

tam hujskarije in pijančevanja, bode zanemarjal svoje posestvo, vse ga bode začelo jeziti in to jezo bode občutil najprvič tisti, katerega mora ta gospodar osarbovati, njegov obnemogli — „ta stari.“

Dragi oče, ako želiš, da bi šel tvoj mladoletni sin na božjo pot, potem idi sam ž njim na pravo božjo pot! Tam opravita ž njim svojo pobožnost, potem pa idita domu, ker vaji čaka dela dovolj! Oče, na pravem času ti je skrbeti za tvojega sina, kakor mora skrbeti vrtnar za mlado drevesce, da ne postane trivo!

Tebi mati in gospodinja pa svetujemo, da bi pomislila, ali si ti nosila nekdanj kot deklet rokavice, kakincano obleko, in gosposko obuvalo? Si hodila ti kot sedajna poštena gospodinja igrati teatra? Si se blatila ti okoli farovža, okoli kaplanij in to še pozno v noč?

Kar tebi niso dopustili tvoji stariši, tega ne smeš in ne moreš dopustiti tudi svojim kćerkam.

„Ker ljubijo mladino.“ — Da, ako bi jo ljubili, potem bi jej svetovali to, kar jej svetujemo mi, ne bi je gonili po zborovanjih, ne bi je vabili v društva, polna zapeljivosti, napuha, nečimurnosti!

Ako bi zares ljubil mlad kaplan na pol odrasle mladeniče slovenske svoje fare, potem bi jim nakupil slovensko-nemških slovnic, vabil bi jih v šolo in jih tam podučeval v drugem deželnem jeziku, katerega bodejo rabili svoj čas krvavo pri vojaki, pri prodaji svojih deželnih pridelkov, na sejmu ali pa če jim bode treba iti s trebuhom za kruhom!

Ako bi ljubil mlad kaplan mlada dekleta tako, kakor mu to vleva njegov stan, potem jih gotovo ne bi silil in vabil v svoja „deviška“ društva, ne bi jih podučeval v igranju teatra, temveč gonil in vabil jih v cerkev pred podobo Matere Božje, in bi jim sam svareč jih pred hudobijo tega sveta veleval: Pokleknite dekleta z menoj vred pred podobo te brezmadežne spočete in molimo, da vam ona izprosi od Boga, to neskončno milost, da si bode ohranile svojo — čistost!“

Draga mati, dragi oče, vidva sta odgovorna po božjih postavah za blagor duš vajinih otrok, odgovorna za sine in za hčere. Mati ni odgovorna samo za hčer, kakor se to navadno povdarja, ne, odgovorna je tudi za sina. Oče ni odgovoren samo za sina, ne, odgovoren je tudi za hčer.

Dragi nam stariši, prepričani smo, da se bode znane Vam strani zopet naglaševalo in povdarjalo, da „Štajerc“ je proti veri, ker sedaj že napada tako božja društva, kakor so „Marijine društva“ in mladeniške zveze“, a prepričani tudi smo, da ste nas prav razumeli, da nikakor nismo tudi mi ne proti pošteni in pravi molitvi. Ako pa bičamo zares vse škandale, kateri se vrše pod zaščitjem svete vere, potem nam morate vsaj pripoznati to, da so naši nameni stokrat čistejši, kakor nameni tistih, ki pohujšaje s pomočjo svete vere Vašo nedolžno mladino. Preberite ta članek natanko in uverjeni smo, da se bode, ako količkaj trezno mislite, zopet prepričali, da daje toli zatirani in zmerjani „Štajerc“

Vam in Vaši mladini stokrat boljše nasvete, kakor pa tisti, ki kriče, da ljubijo Vašo mladino. Uverjeni smo, da bode to sprevidela tudi mladina sama! — Bog daj, da ne bi bilo za njo prepežno!

Sodite Vi vsi mladeniči in dekleta, očetje in matere, ker mi, mi se ni bojimo nikdar, da bi nas obsodili! Dragi nam, oklenite se našega lista, toli preganjenega „Štajerca“ in videli bode, da bode stokrat boljše za Vas!

Tebe pa mladina, Tebe še opozarjamo konečno na Tvojo bodočnost. Glej, kako bujno se je razvila ravno sedaj cela narava, kako krasno cvete vsaki gram, vsako drevo, glej, kako čaroben je ta pomladanski, ta krasen svet! Mogoče, da pride čez noč mraz, mogoče da pokonča najlepše cvetje in ž njim obilni sad, ki ga je obetal.

To je podoba tvoja draga nam mladina! Tudi Ti si v najlepši dobi, v cvetu svojega življenja, tudi Ti obetaš obilnega sadja in danes, ravno v sredini cvetočega maja, Marijinega meseca, smo te hoteli opozoriti na najhujši mraz, ki preti tvojemu žitju, na zanjke nekaternikov, ki prežijo na tvojo nedolžnost iz sebičnih ali celo nesramnih namenov!

Roka Tistega ki je ustvaril ta krasen, ta lepi svet in Njegova vsegamogočnost naj te varuje pred tem mrazom življenja, naj pa pokaže tvojim zapeljivcem tudi pravo pot!

„Kdor pa pohujša katerega teh mladih, ki verujejo v mene, temu bi bilo bolje, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat in bi se potopil v globočino morja“, te besede Kristusove zakličemo mi vsem zapeljivcem mladine, želeč, da bi jim ostale v spominu, da bi jim donele tako glasno in strašno, kakor jim bodejo donele enkrat angeljev trobente, ki nas bodejo vabile na sodbo nebeško.

Konsum v Leskovcu v Halozah.

O leskovškem konsumnem društvu pisali smo že večkrat v našem listu. Da pa bodejo razvideli naši bralci kako otročje, kako brezbrizno in lahko-mišelno se je gospodarilo v tej klerikalni trgovini in sicer s tujim denarjem, hočemo danes priobčiti natančne podatke gledé tega farskega podjetja.

Društvo se je ustanovilo v mesecu marcu leta 1900. Ustanovitelja bila sta sedajni kaplan pri Sv. Barbari Davorin Roškar in leskovški župnik Davorin Kralj. Seveda ni bilo pri ustanovitvi niti krajcarja premoženja. Ves denar, kar so ga imeli, ko so pričeli, bili so vplačani deleži članov novo ustanovljenega društva. Ti deleži so znašali okoli 2500 kron. Ta denar je zniknil kar od začetka in nihče ni vedel kam. Gospodje ustanovitelji, povejte nam, kam je prišel, ako pa nam tega nočete razložiti, razjasnite to vendar ubogim kmetom! Gotovo je to, da je romal skoraj ves ta denar v take žepe, za katere gotovo ni bil nikdar zložen. Že pri ustanovitvi in sicer prvi dan se je spilo na konsumne stroške 8 sodčekov piva. Muzika je igrala v sedajni farski krčmi in vsakdor je pil lahko tam zastoj.